

ԳՆԱՀԱՏՈՂԻ ՎԱՐՔԱԳԾԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎՈՂ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐԸ

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Սույն վարքագծի կանոնները (այսուհետ՝ Կանոններ) մշակվել են «Գնահատման գործունեության մասին» օրենքի, բարոյականության համընդհանուր չափանիշների (սկզբունքների) համաձայն և սահմանում են վարվեցողության (վարվելակերպի) կանոններ, որոնք պետք է պահպանվեն գնահատողների կողմից՝ գնահատման գործունեություն իրականացնելու ընթացքում:

2. Սույն Կանոնները կարգավորում են գնահատողների, գնահատման սուբյեկտների և հասարակության միջև փոխհարաբերությունները՝ հաստատելով միմյանց միջև փոխադարձ հարգանք և վստահություն՝ ներառելով գործողություններ, որոնք անհրաժեշտ են կատարել (կամ չկատարել) իրենց գործունեության ընթացքում, պահպանելով վարքագծի (վարվելաձևի, բարեվարքության, գործնական էթիկայի և այլն) հիմնարար սկզբունքները:

3. Սույն Կանոնները հիմնված են ազնվության, անկեղծության, բարեխղճության, հարգանքի և պատասխանատվության վրա, որոնք նպաստում են գնահատման ոլորտում էթիկայի ամենաբարձր չափանիշների կենսագործմանը:

4. Գնահատողի կողմից վարքագծի կանոնների պահպանումը խթանում է գնահատման գործունեության արդյունավետությանը, առաջ է բերում գործունեության առավել բարենպաստ միջավայր և հանդիսանում է դրական սոցիալական ազդեցության ուժ:

5. Գնահատողը պետք է գործի հանրային շահերից ելնելով, պատասխանատվություն կրի իր գործողությունների համար և գործի վնասները կանխելու և

մասնագիտության նկատմամբ հասարակության վստահությունը պահպանելու գիտակցումով:

6. Գնահատողը պետք է օգտագործի իր հմտությունները գործնականում կիրառելով սույն Կանոններով սահմանված դրույթները:

7. Վարքագծի կանոնները հիմնականում վերաբերում են մասնագիտական վարքագծին, սակայն, երբ գնահատողի անձնական վարքագիծը վնասում է գնահատողի նկատմամբ հասարակության վստահությանը, այն նույնպես կարող է առնչվել սույն Կանոններին:

8. Գնահատողի վարքագծի հիմնական սկզբունքներն են.

1) Անկախություն. գնահատման աշխատանքներն իրականացնելիս գնահատողն անկախ է: Գնահատողի անկախությունը հանդիսանում է գնահատման գործունեության իրականացման հիմնարար և պարտադիր պայմանը,

2) Ազնվություն. լինել ճշմարիտ և ազնիվ, գնահատման գործունեությունն իրականացնել անկախ, օբյեկտիվ և անաչառ,

3) Օբյեկտիվություն. թույլ չտալ շահերի բախում, ոչ իրավաչափ ազդեցություն կամ կողմնակալություն, որը կարող է ազդել գնահատման արդյունքի վրա,

4) Կոմպետենտություն. պահպանել մասնագիտական գիտելիքներն ու հմտությունները, որպեսզի գնահատման աշխատանքներն իրականացվեն «Գնահատման գործունեության մասին» օրենքին, Հայաստանի Հանրապետության գնահատման ստանդարտներին և այլ նորմատիվ իրավական ակտերին, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերին համապատասխան,

5) Գաղտնիություն. պահպանել մասնագիտական գաղտնիությունը, ապահովել պատվիրատուներից և երրորդ անձանցից գնահատման ընթացքում ստացված տեղեկատվության գաղտնիությունը կամ չհրապարակել գնահատման արդյունքները՝ բացառությամբ պատվիրատուի գրավոր համաձայնության կամ օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերի:

9. Սույն Կանոնները նախատեսված չեն գումարային վեճերի լուծման կամ ծառայության ոչ պատշաճ մատուցման գործընթացները կարգավորելու համար:

10. Սույն Կանոնները պարտադիր կիրառման ենթակա են գնահատողների կողմից՝ բոլոր դրույթների խիստ պահպանմամբ:

**2. ԳՆԱՀԱՏՈՂԻ ԵՎ ՊԱՏՎԻՐԱՏՈՒԻ (ՇԱՀԱՌՈՒԻ)
ՓՈԽՀԱՐԱՐԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՂ
ՎԱՐՔԱԳԾԻ ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ**

11. Սույն վարքագծի կանոնները կարգավորում են գնահատողի և հասարակության, մասնավորապես, պատվիրատուի կամ շահառուի հետ փոխհարաբերությունները:

12. Վարքագծի կանոնների նպատակն իր վարվելակերպում ուղղորդելն է, ինչպես նաև գնահատման ծառայություններից օգտվողներին տեղեկացնելը, թե ինչպիսի վարքագիծ պետք է ակնկալել գնահատողից:

13. Գնահատողը պետք է լինի ազնիվ, գործի բարեխղճորեն և կատարի իր մասնագիտական պարտավորությունները՝ ներառյալ «Գնահատման գործունեության մասին» օրենքով իրեն վերապահված պարտականությունները:

14. Գնահատողը պետք է.

1) տիրապետի մասնագիտական գիտելիքներին և հմտություններին, լինի ճշմարիտ և ազնիվ,

2) գնահատումը կատարի անկախ, օբյեկտիվ և անաչառ,

3) բարձր պահի գնահատողի մասնագիտական վարկանիշը,

4) իր վարքագծով նպաստի գնահատողի մասնագիտության նկատմամբ հասարակության վստահության պահպանմանն ու բարձրացմանը,

5) հրաժարվի գնահատումն իրականացնելուց, եթե գտնում է, որ չի կարող այն ժամանակին կատարել,

6) հրաժարվի գնահատման ծառայություն մատուցելուց, եթե պատվիրատուն կամ շահառուն փորձել են պայմանավորվածություն ձեռք բերել գնահատվող արժեքի մեծության վերաբերյալ կամ անտեղի միջամտել են գնահատման գործընթացի իրականացմանը,

7) մինչև այլ գնահատողի կամ մասնագետի օգնությանը դիմելը, համոզվի նրանց մասնագիտական գիտելիքների և հմտությունների առկայության մեջ և երաշխավորի, որ իրեն աջակցողները ենթարկվում են սույն վարքագծի կանոնների,

8) գնահատումն իրականացնի անհրաժեշտ հետևողականությամբ և գաղտնիության պահպանմամբ, պատշաճ որակով և ողջամիտ ժամկետներում,

9) բարեխղճորեն տեղեկություններ հավաքի և հետազոտություններ կատարի, ստուգի օգտագործված բոլոր տվյալների ճշգրիտ և հավաստի լինելը, ինչպես նաև դրանք պահպանի պատշաճ կարգով, որպեսզի հիմնավորվի գնահատման տվյալների հավաստիությունը,

10) հրաժարվի գնահատման իրականացումից, եթե գնահատման օբյեկտի վերաբերյալ տեղեկատվությունը բավարար չէ «Գնահատման գործունեության մասին» օրենքով և գնահատման ստանդարտներով սահմանված պարտադիր պահանջների պահպանմամբ գնահատման հաշվետվություն կազմելու համար,

11) ապահովի որակյալ և բարեխիղճ ծառայության մատուցում,

12) պատվիրատուների հետ շփվի պարզ և հասկանալի ձևով,

13) իր ծառայությունների վճարների մասով պատվիրատուների հետ գործի բաց և թափանցիկ,

14) պատվիրատուի հետ համաձայնեցնի մատուցվելիք ծառայության շրջանակն ու դրա սահմանափակումները՝ ներառյալ աշխատանքի կատարման համար նախատեսված ժամկետները,

15) պատվիրատուների հետ համաձայնեցնի, երբ առաջադրանքով սահմանված գնահատման աշխատանքների պայմաններից որևէ մեկի, ինչպես նաև աշխատանքների կատարման վճարների կամ ծախսերի փոփոխման անհրաժեշտություն է առաջացել,

16) բացահայտի շահերի փաստացի և պոտենցիալ բախումները,

17) պարզի և օբյեկտիվորեն գնահատի պատվիրատուների և շահառուների կարիքներն ու նպատակները, նախքան որևէ պատվեր ընդունելը,

18) պահպանի գնահատման տվյալների գաղտնիության պայմանները և օգտագործի միայն այն նպատակներով, որոնց համար դրանք տրամադրվել են՝ բացառությամբ օրենքով սահմանված դեպքերի:

15. Գնահատողը չպետք է.

1) գործի այնպիսի վարքագծով, որը կարող է մոլորության մեջ գցել և հանգեցնել խաբեության,

2) կազմի և տրամադրի հաշվետվություններ, որոնք կպարունակեն սխալ կամ ուռճացված տեղեկություններ, կանխակալ կամ կեղծ վերլուծություններ և եզրակացություններ,

3) երրորդ անձանց տրամադրի կամ հրապարակի պատվիրատուի կողմից ստացված տվյալները կամ գնահատման արդյունքները՝ բացառությամբ պատվիրատուի գրավոր համաձայնության կամ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերի,

4) տրամադրի խորհրդատվություն կամ ծառայություններ, շահերի բախման կամ դրա առաջացման ռիսկի դեպքում,

5) մոլորեցնի պատվիրատուներին և շահառուներին իր գործողություններով կամ բացթողումներով,

6) թույլ տա այլ անձանց գնահատման աշխատանքների վրա ոչ պատշաճ ազդեցություն ունենալ,

7) իր գործողություններով և քայլերով նպաստի որևէ ֆինանսական հանցագործության՝ ներառյալ փողերի լվացումը, հարկերից խուսափումը կամ կոռուպցիան,

8) առաջնորդվի անարդար մրցակցության սկզբունքներով՝ առաջարկելով գնահատման ծառայությունների կատարման անիրատեսական ժամկետներ և մատուցված ծառայությունների դիմաց տնտեսապես չհիմնավորված վճարումներ և այլն,

9) գնահատման աշխատանքների ծառայության վճարի չափը փոխկապակցի գնահատվող արժեքի մեծության հետ:

3. ԳՆԱՀԱՏՈՂՆԵՐԻ ՄԻՋԵՎ ՓՈԽՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՂ ՎԱՐՔԱԳԾԻ ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ

16. Գնահատողների միջև փոխհարաբերությունները կարգավորող վարքագծի կանոնները պահանջում են գնահատողների միջև վստահություն և համագործակցություն, ինչը բխում է պատվիրատուների և շահառուների շահերից, և այն նպատակ է հետապնդում, որ գնահատողները խուսափեն ավելորդ վեճերից և այլ վնասաբեր գործողություններից, որոնք կարող են բացասական անդրադառնալ գնահատողի մասնագիտական հեղինակության վրա:

17. Գնահատողը պարտավոր է մյուս բոլոր գնահատողներին ընդունել որպես գործընկերներ և անկեղծ ու քաղաքավարի վերաբերմունք ցուցաբերի նրանց հանդեպ:

18. Գնահատողը չպետք է.

1) թույլ տա այլ գնահատողների նկատմամբ արժանապատվությունը և գնահատողի բարի համբավն արատավորող գործողություններ ու արտահայտություններ, պատվիրատուին դրդի այլ գնահատողի հետ ունեցած ծառայություններից հրաժարվել, պատվիրատուի հետ քննարկի այլ գնահատողի անձնական կյանքին, նյութական վիճակին, մասնագիտական հմտությունները քննադատող, վարձատրությանը վերաբերող և գնահատման աշխատանքների կատարման հետ չառնչվող այլ հանգամանքներ,

2) կարծիք հայտնի այլ գնահատողի կողմից իրականացված գնահատման հաշվետվության վերաբերյալ (բացառությամբ, եթե հանդիսանում է լիազոր մարմնի կողմից ստեղծված մասնագիտական հանձնաժողովի անդամ),

3) անհարգալից վերաբերվի այլ գնահատողների անձին, նրանց կարծիքին, իր գործունեությամբ վնաս պատճառի գործընկերների բարի համբավին, կազմակերպությանը, որի հետ կնքել է աշխատանքային պայմանագիր,

4) հայտարարություններով մասնագիտական գիտելիքների և հմտությունների մասին անհիմն տեղեկություններ տարածելով վարկաբեկի՝ գերագնահատելով իր կարողություններն ու փորձն այլ գնահատողների նկատմամբ,

5) որևէ գնահատվող օբյեկտի գնահատման ժամանակ ի հայտ եկած խնդրի հետ կապված անմիջական տեղեկություն փոխանակի երրորդ կողմի հետ, եթե այդ կողմին ներկայացնում է մեկ այլ գնահատող (վերջինս պետք է տեղեկացված լինի նման հաղորդակցության մասին)՝ բացառությամբ այն դեպքի, երբ երրորդ կողմն ինքն է նախաձեռնել հանդիպումը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ
ՂԵԿԱՎԱՐԻ ՏԵՂԱԿԱԼ

Բ. ԲԱԴԱԼՅԱՆ